

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izjemljiv ponedeljek in dnevi po praznikih, ter velja po pošti prejemam, za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četr leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četr leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah na kašik veja značana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemam za četr leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrtih stopnje petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši "Hotel Evropa". Opravnost, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v "Národní tiskarni" v Tavčarjevi hiši.

O Rusiji.

(Russland seit Aufhebung der Leibeigenschaft. Von Dr. F. J. Celestin. Laibach, Druck und Kommissions-Verlag von Ig. v. Kleinmayer & Fed. Bamberg. 1875.)

III.

V večjem delu Rusije je zemlja, kolikor je nij v lasti krone ali graščakov, skupna občinska lastnina. Občinska zemlja se razdeljuje mej možke občane ter dobi vsaka familija toliko delov, kolikor šteje možkih udov. Vsako leto, včasi pa tudi stoprva po 2 ali 3 letih se zemlja na novo razdeljuje. Ta v ostali Evropi nenavadna socijalna pravila se nam zdi glavni steber srečnega razvoja Rusije. Ker ima vsak možki uže s porodom pravico do necega dela zemlje, katerega ne more niti prodati, niti zadolžiti, je nemogoč tisti proletarijat brez posestnih delavcev, kateri se v zapadnej Evropi silno množi ter strahuje državljane, ki imajo posestva, zdaj tu pa tam s svojimi komunističnimi terjatvami ali celo kakor pariška komuna — v krvi in plamenih skuša rešiti socijalno vprašanje. Kjer je zemlja občinska, tam tudi nij beračev, kajti mora vsaka občina skrbeti za svoje onemogle ljudi. Posojilnične zadruge se ložje ustanovljajo, ker upnikom nasproti cela občina poroštvo prevzame.

Pri osobnem posestvu vidimo, kako si veliki kapital osvoja posestvo za posestvom, kako se kopici zemlja v rokah posameznih bogatinov, kako kmetski odruh preganja odrenega ubozega kmeta od njegove hiše in zemlje, in ga peha mej proletarijat. Sploh je pri nas zemlja uže postala ne menj premakljivo blago, nego živina, živež ali kak fabrišk izdelek. Take socijalne razmere

imajo gotovo poleg dobro tudi nezdrave strani in za sedaj je dobro, da se je na Ruskem ohranila zadruga, ona staroslovanska naprava, katera edina more Rusijo obvarovati nevarnostij, ki pretè zapadnej Evropi od neštevilno množčega se brezposestnega in tako rekoč brezdomovinskega proletarijata.

G. dr. Celestin nij posebno zavzet za rusko občino, da si sam prizna, da se taka vprašanja ne dado vršiti po teoretičnem potu in da imale praktična skušna odločiti. G. pisatelj ugovarja, da ruski kmet ali "mužik", če prav ima svoj del zemlje v občini, vendar silno hrepeni po kakem osobnem posestvu. Če se mu posreči, da si pridobi lastno zemljo, postavimo, da si jo knipi od kacega graščaka, potem svojo zemljo z veliko večjo marljivostjo obdeluje, nego občinsko.

G. pisatelj tedaj misli, da bi se zemlja bolj obdelovala in večji dobiček donašala, ko bi se razdelila in v popolno last občanom dala. Da vsak človek hrepeni po kakem lastnem imetji, to je naravno; da navadno lastnik svojo zemljo intenzivnejše obdeluje, nego zemljo, ki mu je samo za eno ali dve leti v last izročena, tudi temu pritrdimo. A ti ugovori morejo tudi malenkostni biti proti koristim skupnega občinskega imetka! Sicer pa občina itak ne brani, da si kdor more, pridobi lastne zemlje. Končno g. dr. Celestin priznava, da bi razdeljenje občinske zemlje pri množčem se prebivalstvu napotilo k vedno večjemu razkosanju zemljišč, vsled tega k uboštvi in k nakopičenju zemlje v rokah kapitalistov ter k stvorjenju kmetskega proletarijata, kakor se to godi v zapadnej Evropi.

V Rusiji posebno Slavijanoljubi zagovarjajo zadrugo, rusko občino, a zapadniki bi jo najraje odpravili in upeljali občinske naprave zapadne Evrope. K sreči je sedanja občina tako ukoreninjena v ljudstvu in zaraščena z vsem narodnim življem, da se nij batiti, da bi narod sam najtrdnejšo podlogo ruskega društva podrl. Vlada pak nje od nekdaj tudi v najbolj absolutističnih časih se nij utikala v občinske zadeve, ter prepušča občinam na slobodno voljo, kako se hočejo urediti. Vsaka občina si voli svojega starosta, kateri ima red in mir v občini ohraniti ter pobirati davke.

Oslobojenje kmetov je ustvarjalo po vsem nove razmere v celiem carstu; uprava, policija, pravosodstvo, šolstvo, vse javno življenje je bilo poprej stavljeno na strogo absolutističnej podlagi. Reforme se tedaj niso mogle omejiti na jeden faktor države, povsed se je kazala potreba, s krepko roko odpravljati nepristojnosti in spridenosti, ki so se bile vkoreninile pod duhomornim prisiskom Nikolajeve sisteme.

1. januvarja 1864 je Aleksander Nikolajevič razglasil ukaz do senata, s katerim je uvedel deželne zbere in okrajne zastope in sicer v prvem začetku v 33 gubernijah. Zapadna Evropa si še rada domišljuje, da je Rusija strogo absolutistična in centralistična država, da ruski narod nema nobene besede pri razpravljanji in uredbovanji svojih notranjih zadev, da je tiba in pokorna čeda, za katero misle skrbeti in delajo le vladni organi. No, najhujši absolutizem se nij dotaknil organizacije ruske občine in niti Peter I. niti Nikolaj nista skušala svoje teorije na občine raztezati. Okrajni zastop in deželni zbori so blizu

Listek.

Nova zvezdica na nebu slovenskega slovstva.

(Naznanja prof. Davorin Valenčak.)

Zopet je naša pismenost za eno v manjšem velezanimivo delce pomnožena, o katerem se dosedaj nič znalo nij. V Središču namreč na Štajersko-ugarskej meji, našel je ondešnji kaplan g. Zl. znamenito knjižico, katera je po dobrih prijateljih tudi meni v roke prišla, in ki obsega 34 stranij, tedaj 17 listov male osmerke. Tiskana, ali kakor se sama izrazuje "Stampana" je bila "vu Optuju pri Ferencu Shlucu 1795".

Kdo bi bil mislil, da je naš prijazni Optuj v 18 stoletji tiskarja imel in celo slovenske knjige tiskal.

Prvi listek zadržava na eni strani naslov, na drugi dva citata iz svetega pisma kot

motto, drugi listek pa na obih straneh kratek predgovor, za katerem se na ostalih 15 listih nahaja pesen, obstoječa iz 905 verzov — na koncu pa dvojni cronographicon in sicer v obliki disticha jedno in isto letno številko (1795) izrazavajoč.

Zapopadek in namen sta pobožna ali religiozna; pesnik namreč opeva pod naslovom: "Nebeški pastir pogubljenu ovetu išče" neskončno izveličarjevo ljubezen do grešne duše (pogubljene ovce) ter strašne muke, katere je zarad nje pretrpel. Podpisal se je pod predgovor s "P. Gregorius Kap." (menda pater G. kapucin.)

Razdelil jo je na šest, mej soboj nejednakih delov s sledečimi nadpisi:

I. „Pastir pogubljenu ovetu iskati kaneči na put se odpravlja“.

II. „Pastir pri potoku Cedron ovetu išče“.

III. „Pastir ide v dvor, gde ga pljuska kajku“.

IV. „Pastir ovetu v loze iščuč šibjem se bije“.

V. „Pastir po grmuju ovetu iščuč s trnjem horuni se“.

VI. „Pastir na gore Kalvarie ovetu išče i onde vumira: ovca doide“.

Stih (verzi) obstajajo, na koliko sem površno pregledati in izpozнатi mogel, iz 6 trohej vsaki; pisana je knjižica v vrlo čistej iztočnej slovenščini brez znatnih tujizen, katerih se le tam pa tam kakova najde.

Jezik je ne samo leksikalno, ampak tudi gledé slovničnih oblik posebno in vrlo zanimiv; pravopis, kakor pri Kuzmiču "Ogrski" ali prav za prav "Poljski," vendar precej nedosleden in pomanjkljiv, zlasti gledé, š, š, z, s, j, v — tudi se besede včasi trgajo, včasi tudi po dve v jedno stavljajo, kar se pa mora po mojih mislih več tiskarju ali stavecu, nego pisecu na račun djeti.

Ako se ne motim, imamo tu nekakvo vrst čisto izvirne slovenske mesijade pred

tako, kakor pri nas sestavljeni, namreč po interesnih skupinah in poslancev velikih posestnikov, mest in kmetskih občin. Dr. Celestin bi bil bralcem ustregel, ko bi bil navedel imenitejše določbe iz volilnega reda in razmere mej številom poslancev raznih skupin v posameznih zborih. A pove nam samo, da znaša skupno število poslancev v vseh okrajnih zastopih 13.024 in sicer 6204 velikih posestnikov, 5171 kmetov in 1649 poslancev mestnih občin. Od deželnih zborov pa še tacih številk ne izvemo.

Če pregledamo delokrog deželnih zborov, najdemo, da je skoraj enak z našimi avstrijskimi deželnimi zbori. Skrb za narodne šole, za ceste, za dobrodejne zavode: bolnice, oskrbovalnice za bolehave, za gluhotneme, zavode za blazne itd. je glavni predmet delovanja ruskih deželnih zborov. Predsednika menda imenuje car, kakor pri nas cesar deželne glavarje. Ker je Rusija še zmirom absolutistična država, v katerej ima car sam postavodajo, kakor pri nas (kjer se potem tudi ne potrjujejo od vlade. Ur.) Vendar je tudi s sedanjimi deželnimi zbori storjen veliki korak naprej in njih dvomiti, da ne bi tudi za ruski narod prišla doba veče ustavne svobode s skupnim parlamentom za celo Rusijo.

Mesta imajo po ukazu od 18. junija 1870 veliko samoupravo, blizu tako, kakor pri nas mesta s posebnimi mestnimi statutimi. Mestni volilci, to je vsak meščan, kateri je ruski državljan vsaj 25 let star, hišni posestnik ali plačevalec mestnih priklad, volijo na štiri leta „dumo“ (mestni zastop) in upravo (ožji upravni odbor). Volilci so, kakor pri nas v tri razrede deljeni. Delokrog mestne uprave obsega vso policijo v najobširnejšem pomenu te besede, oskrbovanje občinskega imetja in mestnih finans, napravljenje in oskrbovanje dobrodejnih zavodov itd. Tedaj vidimo tudi tukaj izražena ona vladna načela, katera so napotila carja do odpravljenja robstva, do uvedenja deželnih zborov in okrajnih zastopov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 27. julija.

Hrvatski sabor se bode 24. avgusta odprl. — V Požegi je bil voljen kandidat

vladne narodne stranke, magjaron je prej odstopil. — Makancova opozicija menda nične dela in jej je valjda tudi škodila „fuzija“ s Starčevičevci. V Samoboru so postavili nekateri volilci Makanca za svojega kandidata.

Ogersko ministerstvo je v soboto s sporaz umljenjem hrvatskega bana, ki je bil baš te dni v Pešti, sestavilo prestolni govor za otvorjenje hrvatskega sabora. Pozivlje se, sabor naj precej v magjarski parlament voli zastopnike.

Vzvražje države.

Iz Hercegovine denes nij nič novega. Ako včeraj uže omenjeno novico o treh bitvah primerjamo z imeni krajev na zemljevidu, vidi se, da je upor uže daleč razširjen. Ker so tu gorati kraji, bodo morda vendar vstajniki v gorah in šumah tako dolgo vztrajali, da bodo Srbija in Črna gora preverili se, da bi šlo, ko bi hotelo. Iz Hrvatskega se nam poroča, da so rodomlubi tudi v Karlovcu zbirali denar za vstaše hercegovinske.

Srbški poslanec na ogerskem zboru dr. Lazo Kostić se je odrekel poslanstvu na korist dr. Miletiča, ki je bil v Bašahidu propal.

V okolici Peterburga so začeli gozdi goret in je bila 27. t. m. nevarnost velika. — V Sebastopolji je bil potres, ki je več hiš poškodoval.

Francoska skupčina ima v posvetu volilno postavo za senat in je uže več članov sprejela. Razpravljanje o nespoljivosti ali inkopabiliteti je bilo odloženo na kasnejše.

Belgijski uradni list opovrgava počilo „Germanije,“ da hoče Bismark noto poslati zarad v Belgijo ubeglih nemških menihov.

Bavarske volitve so izpale tako, kakor je bilo prej izračunjeno. 79 je voljenih „patrijotov“ ali neprijateljev nemške centralizacije, 77 pak „liberalcev“ ali prijateljev zvezne s Prusijo.

V Ameriki so neprestani nepokoji v Rio Grande, vedni roparski napadi mehiških razbojnikov v Teksasu in umori mnogih amerikanskih občanov prisilili vlado zedinjenih držav k resnim korakom, katerih nasledek je bil, da je mehiška vlada potegnila v zapor najnevarnejšega načelnika generala Cortina. To zapretje od strani vlade je bil pogumen korak. General Cortina je bil celih 25 let glava stranke Mesticev v državi Tamaulipas, ki je imela svoj sedež v Matamorasu. Cortina je bil najprej trgovec, potem nekolikokrat governer države Tamaulipas, župan v Matamorasu, colninski oskrbnik, generalmajor v mehiški ar-madi in vrhni sodec. Bil je vedno smrtni

sovražnik angličanske rase, katerej je dal čutiti svoj srd v umoru, požiganji in ropanji po sosednjem Teksasu. Sto in sto naseljencev bilo je žrta njegovih krvolčnosti. Bala so se ga pak tako, da čisto nič niso branili njegove napade v teksanskem Brownsville. V državi Tamaulipas in po cele severnej Ameriki je bil najčislnejši mož, torej je bilo zelo težavno, ga vjeti. Njegovi privrženci so vse poskusili, da bi ga bili oprostili, in le eneržiji polkovnika kavalerije, Parratta, ki je bil pooblaščen, bandita polastiti se, se je zahvaliti, da nij nastala ljuta borba, slednega oprostiti.

Dopisi.

Iz Novega mesta 25. jul. [Izv. dopis.] „Narodni dom“, katerega gradi takojšnje čitalnično društvo s pomočjo slovenskih rodoljubov, vzbuja vedno večjo pozornost. Nek vrli narodnjak bivajoč na Nemškem, piše o tem podvetji to-le:

„Vest, da se je vaše hvalevredno podvetje zopet vzdramilo, me močno veseli. Nijsem se tedaj motil, da se bode važnost prvega narodnega doma na Slovenskem prej ali slej izpozna in da se bo ta močen stebri za narodno reč na Dolenjskem kljubu vsem težavam vendar le postavil. Prav tako; kajti kaj šteje vse rodoljubje male množice omikancev, ako si ne pridobi pomoči v velikem številu ljudstva — v narodu. Vse govorjenje pri zborih, samo časniško borenje za narodnost ostane brez vspeha — kruti Nemec z železno péto sile vse zatare, če ne delamo. Vidi se, da narodna reč, po starih načinih zastopana, premalo napreduje; hotela se je, da je streha pokriti s svitlimi biseri, pa še temelja nij bilo in nij še — sodeločnega vsega naroda.

Naši čislani prvi rojaki morajo torej vso (? Ur.) veliko politiko na stran postaviti in misliti raji na sredstva, kako bi se zavest narodna mej prostim narodom vzbudila, okreplčala in utrdila. Ta sredstva so pa v prvej vrsti narodna šola, potem narodna zabava. V tem delu morajo in morejo čitalnice biti središča, iz katerih izvira napredovalni narodni duh in torej mora vsak rodoljub z veseljem pozdraviti zopetno zidanje „narodnega doma“, društvo mora dobiti tla, na katerih mu je mogoče izvršiti svoj namen.“

sobo, s katero znamo popolnoma zadovoljni biti, čeravno se velikanskim jednakim pesmotvorom inih narodov primerjati ne more.

Toliko naj za danes zadostuje; če mi zdravje posluži in če bodo okolnosti dopuščale, hočem pozneje celo delce natanko preštudirati, ter ga potem s potrebnimi razjasnili, opazkami in dostavki, bodi si po načej „Matici,“ ali pa kako drugače, izdati, samo naj še nekoliko verzov za poskus in izgled tukaj dodam:

„Vreme je dospelo, sunce svoje trake Skrivati počelo pod črne oblake.
Kad' pa malo počne dohajati tmica,
Da nebilo (nij bilo) zračno videt zemlje lica,
Ljudi kad od dela prestali, počiva
Kada marha trudna pokoja vuživa.
Po zelenem zvršju kad' ptice sediju,
Pod krejutji klune denu, ter zaspaju.
Kad' z guščave vuki, z duplja pako sove
Van izidu, stara mlade van pozove.
Kada vse je tiho, kad mesec pokaže

Malu svetlost, puta da putniku kaže,
Onda pastir tužni ovcu ide iskat,
K potoku Cedronu ovak počne vikat:
O Cedron! O voda! lepa, bistra, hladna,
V kejē se hrani onoga riba gladna,
Voda, ka, si vruče noge razhladila,
Tukaj žejajuče zdravo napojila.
Prestani! neteci, niti tak neruži!
V nočnom miru vsaki prot' tebi se tuži“ itd.

Hči starega sodca.

(Izvirna povest, spisal Liberius.)

(Dalje.)

VI.

Hej! vi na mizo! jaz za njim,
Na vrsti sem zdaj, da govorim.
Boris Mirán.

Pet let, pet dolgih, dolgočasnih let mine potem.

Star pregovor pravi, da čas ono neprestano kolo, celi rane in hлади. Čestokrat je to resnično, kajti človek se lehko primerja

krepkemu odrastku zdravega drevesa, ki, akoravno odrezan od sočnatega debla in presajen v pršeno suho zemljo, vendar jame poganjati, ko posveti toplo spomladansko solnce mladike, se dviga, raste, zeleni, cveti in rodi obilen sad. Da so mnoge izjeme v našem rodu, kakor tudi v naravi, se tudi ne more tajiti, kajti sekira, ki rani stržen rastlinjstvu, je pogubljiva, bolest, ki nenadoma pretrese srce človeštva, je nezačeljiva.

In tako je bilo starej Draganovej gospodinji. Hodila je še nekaj let tiha, zamisljena, zbledela, kar je izgubila zadnji up o sreči svojega edinega otroka in se vlegla potem, kakor jesenska narava k počitku — tja mej grobovje.

Stara, menda silo stara je slovenska navada, da se zberó po pogrebu pogrebci, znanci in prijatelji pri kupi vina, kakor bi hoteli zadušiti v pijači razneti bol in zatreći otožno izbujenou misel, da ima človek le nekaj časa pravico, veseliti se življenja.

G. grof Barbo, g. Rudež in drugi, ki so v to svrhu izdatno podporo objubili, so gotovo prešinjeni tistega prepričanja in res danes ne bi mogli svoje novce za narodno reč bolje obrniti, nego s tem, da pomagajo „narodni dom“ izdelati. Slava jim!

Da se tudi duhovščina zopet vrača k darovanji za „posvetne“ narodne reči, je isto tako vse hvale vredno. Gotovo se bode za porazumljene narodne duhovščine s posvetnimi narodnjaki dalo kaj storiti. Vsaj uže vsak vrabec poje o tem, kako smo Slavjani nesložni mej soboj le Nemcu na veselje, in kako si sami pot zapiramo do narodno-slovaške politične veljavnosti.

Iz Trsta., 26. julija. [Izv. dop.] Nij se čuditi, ako se sliši o vstaji v Hercegovini, kajti ljudstvo je razdraženo, in kadar je človek do najvišje stopinje razsrjen, pozablja v velikem gnjevu na vse nasledke, kateri nastanejo iz tega.

Da se tržaškim Slovencem v okolici velika krivica godi, smo uže čestokrat poudarjali, ali tega nijsmo nikakor mogli verjeti, da bi po tajnih ukazih zabranjevali politični organi, izobesati slovensko zastavo. Mislili smo, da je to le „kaprica“ nekaterih Slovanožcev, a dokaz, kako Slovence na steno pritiskajo in zatirajo, smo včeraj na Prosek v spomensko knjigo zapisali. Sledbeni narodnjak in rodoljub je bil razjarjen, ko so pri našem občespoštovanem g. poslancu Nabergoju širje žandarmi potegnili slovensko zastavo trobojnico raz drog, navzlic temu, da je imela bele in rudeče državljanke trakove prvezane. Zvili so jo skupaj, ter jo odnesli, kakor „corpus delicti“, pokazavši nekov dekret, katerega pa naš vrli g. poslanec niti videti nij hotel.

Ko so žandarmi z bodali prišli in tirjali: „zastavo doli potegniti,“ rekeli jim je g. Nabergoj: „jaz sem jo potegnil gori, ako jo hočete imeti, ne budem jo jaz za vas doli potegoval, kajti sili se moram udati.“

Čudno je bilo videti kmeta v kratkih hlačah, jeziti se in srditi, pa ko mu je kri visoko prikypela, znal je brzati svojo jezo. Ali skriti se razburjenost nij dala, marsikateri je tožil in se hudoval, rekši: „nam „governo“ in policija zabranjeva, izobesiti naše zastave, druge zastave pa pusti, da vihajo, katere nijsa našega cesarstva. Kako

hočemo simpatije do vlade imeti, ko nam zabranja legalno slovensko zastavo, katere do sedaj nijsa zabranjevali!“ — Take in enake pritožbe prostega kmeta so dovolj dokaz, da je narodno gibanje uže daleč svoje korenine razprostrlo, katerih izruvati nij več moč.

Čudi se vsak okoličan, da vlada ravno Slovence tako mačehovsko zatira in jih draži, da jim jemlje lojalni čut, katerega Slovenec vedno zvesto in visoko nosi. Take reči sicer vladi ne koristijo čisto nič, a koristijo Slovencem, kajti, bolj ko jih vlada zatira, bolj se narodno gibanje pospešuje, in se narod krepi.

Naj bi vlada vendar enkrat izprevidela, da je Slovan faktor, s katerim bode moralna prej ali slej računiti.

Naj dalje vlada pomisli, da je Slovan ščit, kateri brani prestol in dinastijo, kar je istinito dokazal 1848. leta, ko so se vsi ne-slovenski avstrijski narodi spuntali proti dinastiji. Slovana pa, ker je zvest, nijsa premaknile ni zlate obljuhe. Pokazoval je svojo zvestobo in barval zemljo tujo z lastno krvjo na laških in magjarskih bojiščih. Na tisoče slovenskih udov pričalo je, kje trupla ranjkih, sovražna tla gnojé, kjer zdaj spletke in zatiranja Slovanov bolj cvetó. Kaj ne, to je plačilo sveta!

Ali tudi mi Slovani smo menda poklicani, da se otresemo nevednosti in robstva, katerega oče Bismark po svojih „svinjskih pastirjih“ naklada nam na tilnik.

Iz Dalmacije se čujejo hude, a vesele reči. Električna iskra nosi na vse dvore razna poročila, Turki so bili uže teheni, slovenska ustaja v Hercegovini raste, prostovoljni bojniki se množe iz vseh krajev. Tudi uže v Trstu, a kako tiko se pripravlja oba polka, na prvi zrak odrinjiti v Dalmacijo. Le čudno se nam zdi, da ravno Slovane tja pošiljajo, kjer se Slovani boré? Teška osoda, ako se bi moral biti brat sè vlastnim bratom!

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Kraljevica, hrvatsko Primorje 28. jul. Počele represalije proti „Primorce“ pod Rauch Vakanovičem temeljom tiskanog zakona. Cenzurom mjestnog redarstva dozvoljeno izdavanje „Primorca“ uskračujuć s

nalogom, list šiljati prije izdanja, cenzurirati velikomu županu na Rieku. Niti u Aziji takove slobode! Živio liberalni pop Miškatović!

Domače stvari.

— (Za dobro stavljenje kôz) so dobili zdravniki J. Bobek v Ribnici 63 gld., Fr. Bachman v Ilirskej Bistrici 52 gold. in Mat. Janžekovič na Vrhniku 42 gld. nagrade od ministerstva.

— (Furor teutonicus.) V „Tagesposti“ graškej št. 167 od 25. julija beremo, da je neki učitelj iz Štajerskega prosil pri „Volksbildungvereinu“ za globus s slovenskimi imeni. Nazadnje se vpraša: „Wer lacht da?“ Ne vemo, kako se graškim modrijašem to čudno vidi, tudi ne vemo, kaj je bolj smešno ali to, da graški Prusi ne znajo, da na Štajerskem prebiva nad 400.000 Slovencev ali pa jim nij znano, da je „Slov. Matica“ izdala atlas s slovenskimi izrazi. Če ne ve, da prebiva toliko Slovencev na Štajerskem, naj gre v navadno narodno šolo ali pa naj kupi malo knjižico „die oester. ungar. Monarchie, von Tomberger“ za narodne šole.

Razne vesti.

* (Češki dnevnik na Dunaju.) S 1. oktobrom t. l. začne na Dunaji izhajati češko-slovenski dnevnik „Věstník Vidensky“, kakor hitro se oglaši 2000 naročnikov. Naročnina je četrletno 3 gld. V pozivu na na-ročbo se poudarja, da se dnevnik nijedne podpore od drugod nijma nadejati, nego le od občinstva češko-slovenskega in narodne požrtvovalnosti. Čas je, da so pomislili Čehi dunajski, ki stojé v tem oziru za svojimi rojaki v Ameriki, na založbo, dandenes v javnem življenji, odločnega zagovornika.

* („Vera peša“) tudi na Turškem mej mohamedani. Turški duhovni „Molahi“ v Meki, kamor Turki hodijo na „božji pot“ tožijo, da čedadje menj romarjev prihaja. Ker je moral vsak romar prej goldinar položiti, predno je smel stopiti v sveto mesto prorokovo, ima letos Meka 809 gold. menj dohodkov nego lani.

Poslano.

V pobožnem „Slovencu“ udriha v št. 84 in 85 nek na Notranjsko privandrnati človek v permoiduševskem stilu po dopisniku, čitateljem „Sl. Naroda“ dobro znanega dopisa od 12. junija t. l. št. 131. — Ako bi bil omenjeni dopisnik vsaj toliko nezmoten, da bi pravega „Narodovega“ dopisnika napadal

Tudi nočoj se zberó vaški možje, pričenši od premožnega, čestitega župančka Komarja do zadnjega kočarja Zatiškega sela, pri krčmarju Ribarju okolo velike hrastove mize, da izkažejo nesrečnemu Dragantu svoje sočutje in popijó nekaj cekinastega vina, ki je boljši, kot vsa zdravila potremu duhu.

Precej pogosto se je vrstila kupica iz roke v roko in rudečelični krčmar Ribar je donašal urnih korakov in potuhnjeno pobitega obraza bokal za bokalom, sklepal žalostno roke nad rudečim brezrokavnikom in pomiloval tiho v kotu sedečega Dragana.

A skrivaj pod debelo hodnikovo srajco v prsih je bil vesel, zato vesel, ne da bi dejal smrti, ki je pokosila preljubljeno vaško gospodinjo, ne te se je bal neizmerno, kajti ljubil je življenje in njegovo sladkost, temeč vesel je bil nočoj svojih obilih pivcev, ki so praznili napolnene bokale, ter obetali dobička za precej grošov, koliko še sam nij mogel izračunati.

„Ne bodi, ne bodi Dragan, in ne povej glave!“ povzame zdajci župan Komar poleg prvega, ter postavi prazno kupo na mizo. „Tudi jaz sem bil nekdaj v takej zadrugi,“ nadaljuje potem, napravlja pipo tobaka. „Ko mi je umrla ranjca, bog jej daj večno luč, bil sem siromak, da ne tacega. Ta Štefan, ki so mi ga uzeli zdaj k vojakom, da bo menda te nadležne Francoze udribal in jih bo, je komaj shodil; drugi nijso bili mnogo boljši. Premišljal sem in preudarjal, kaj hočem zdaj. Vse je na-robe, vse zmedeno in razdrto. A počasi se ohrabrim, poprimem se še bolje kmetijstva, in glej, bilo je, še dandenes mi nij nič hu-dega — ne da bi dejal, da bi ne bilo še bolje, ko bi živila ranjca.“ Izgovorivši svoj lepo vbran govor, tak se je dozdeval vi-dezno vsaj samemu sebi, pogleda županček nekako ponosno po svojih sosedih, češ, kaj morda nij res, kar pravim? Kar se tiče okroglega, ne vstrašim se, kogar si bodi. Ko mu pritrjujejo sosedje, je še veseljši,

da vzdigne prazen bokal, ter kriči: „Ribar, daj vina na mizo, vsega ne zapijemo, žalo-vati tudi ne moremo vedno, kaj ne, Dragan?“

„Ti lahko govoriš tako Komar, a meni je drugače, pravi Dragan in podpré glavo v žulavo pest.

„Eno ženo sem imel, in ta mi je umrla, enega otroka sem imel, in ta mi dela ne-čast in divja bog vé kod po širem svetu.“

„Vsaj je res,“ zazija same radovednosti zdajci sosed Hrušovec v širokokrajinem potlačenem pokrivalu in nekoliko razvjetenej kamicoli poleg župana in pravi:

„Povej nam, povej Dragan, kako je uže z istim tvojim sinom, za Martina smo ga krstili, kajti jaz sem mu bil boter, in mislili potem, ko si ga dal študirat, da bode naj-manje enkrat še fajmoštroval, če ne kaj več. Vendar vse se je predrugačilo, kakor pravijo.“

(Dalje prih.)

in prav po krščansko (!) obrekoval; odgovarjal bi mu jaz prav nič, kajti to bi se mi ne zdele vredno, a ker pa nekoga mojih kolegov, ki je pri tej reči popolnem nedolžen, tako surovo napada, ter ga od pote do glave opisuje; mu vendar moram na očitno povedati, da se omenjeni napad in opis z mojo osobno in z mojim delovanjem prav nič ne ujema, kar mu lahko vsak trenutek z uradnimi pismi dokažem.

Na Notranjskem 27. julija 1875.

—p.—

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

Revalessciere du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezni, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslenih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živilih, dalje prsne, i na jetrah; žleze in naduh, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajanje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otočnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajanje; posebno se priporoča za dojence in je bolje, nego dojničino mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spricaval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spricaval profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Benecka, prvega profesorja medicine na vseučilišči v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošljava na posebno zahtevanje zastonj.

Kratki izkaz iz 80.000 spricavalov.

Spricaval zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalessciere Du Barry v mnogih slučajih ngradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnu, pri prisadljivem a bolehnem draženji v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnicu in sušenji v grlu. (L. S.) Bud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalessciere je ozdravila večletne in nevarnostne prikazni, trebušni bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam glede vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp.

Dr. Angelstein.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam glede Revalessciere du Barry vsestransko, najbolje spricaval.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Montona, Istra.

Učinki Revalessciere du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Spricaval št. 76.921.

Obergimpern, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je užebolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalessciere du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneke, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v "Berliner Klinische Wochenschrift" od 8. aprila 1872 to le: "Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana "Revalenta Arabica" (Revalessciere). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila niso bila v stanu odpraviti; toda Revalessciere ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih."

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenju.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipochondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašli in bolehanju dušnika, omotici i tiščanji v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro preznadnejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Turčja.

27. julija:

Evropa: Weis iz Siska.

Pri Slovni: Justman iz Trsta. — Ogrinec iz Planine. — Paido iz Trsta. — Schranzer iz Planine. — Ružič iz Reke. — Furlani iz Trsta. — Bundalek iz Dunaja.

Pri Mačiji: Reinhardt iz Dunaja. — Kronik iz Bistrice. — Palec iz Peste. — Stranetzki iz Idrije. — Demberger iz Dunaja. — Wolf iz Gradca. — Altman iz Brežice.

Pri Zamoreci: Sajevic iz Kranja.

Izdajatelj in urednik Josip Jurčič.

Revalessciere je 4krat tečnejja, nego meso, ter se pri odraslenih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, glede hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalessciere-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalessciere-Chocolaté v prahu in v plodčicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

Prodaja: Barry du Barry & Comp. na Dravaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradej bratje Oberanzmeyr, v Insbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lendì Ludvig Müller, v Maribor M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarinci usmiljenih sester, v Černovicih pri N. Šnirhu, v Šešku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradej pri bratih Oberanzmeyr, v Temesvaru pri Jos. v Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaždinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošljaja dunajska hiša na vse kraje po poštinih nakaznicah ali povzetjih.

Naj boljša knjiga o metričnej meri in vagi je: *Nauk*

o desetnih razlomcih in njih upotrebljevanji pri računih z metrično mero in vago
in
90 natančnih primerjalnic
dosedaj v Avstriji v rabi bivših mer in vag
in metrične mere in vase.

Prodajajo jo: J. Giontini, O. Klerr, Kleinmayr & Bamberg in "Národná tiskarná" v Ljubljani; E. Liegel v Celovci; J. Pajk v Mariboru; Th. Drexel v Celji; E. Fillak v Gorici; F. H. Schimpf v Trstu; Albrecht & Fiedler v Zagrebu. Dobiva se tudi pri pisatelji J. Znidarsiči na Premu via St. Peter. — Cena: 60 kr. (254—2)

Hiša na prodaj.

V Črnomlju je Harinkova hiša št. 95 na prodaj. Hiša ima 7 sob, 2 kuhinji in 2 kleti; štala je na 8 konjev in poleg je prostrano dvorišče. (259—1)

Hiša je za trgovino ali krčma in popolnem pripravna. Kupni pogoji prav zmerni. Vpraša se pri J. Kapele-tu v Metliku.

Učiteljske, oziroma

podučiteljske službe.

V šolskem okraji Laškem se zaradi definitivne oddave razpisujejo sledeče službe, in sicer:

Učiteljska in podučiteljska služba na Laškem z dohodki III. razreda, zadnja tudi se prostim stanovanjem.

Učiteljska in podučiteljska služba na narodnej šoli v Hrastniku z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem.

Podučiteljska služba na narodnej šoli v Trbovljah z dohodki III. razreda in prostim stanovanjem.

Prositelji, kateri morajo biti zmožni slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, imajo svoje s prilogami previdene prošnje do 15. septembra t. l. potem predstavljene šolske gospodske vposlati dočasnim krajnim šolskim svetovalstvom.

Okrajni šolski svet Laški,

dne 21. julija 1875.

(258—1) Predsednik: Haas l. r.

Iz predavanja gosp. dra. Jüngra o koristi brezovega balzama v ohranjenje in pospeševanje kožne lepote.

Dr. Jüngr je v svojem predavanju o ohranjenju in lepotičenju kože omenil sledeče: "Lepa koža je označenje notranjega človeka, fizičnega; ako se k njej se pridruži čvrsta **barvitost** ali kolorit, povekšava, posebno pri ženi, lesk krasote. Brezovi balzam, kot sem se o tem v poslednjem dobi čestokrat prepričal, je nam **od prirode same podarjeno sredstvo** in korist njegov nam pojasnjuje aromatične in eterične zakladne tvarine. Ker čisto rastlinska tvarina, baš tako lehka kakor **glycerin**, v glavne kožne potnike leze, ter tako kožno sestavo k večjim delavnostim izpodbada, dalje aromatični del vplija i na kožo, da slednja more življenje sprejemati iz zraka, vsied česar hitro nastane **barvitost**, ter se pod kožnim površjem nahajajoča nečistota uničuje in odstranjuje. **Iz mev vseh meni znanih in tako zvanih lepotičnih sredstev zasluži brezovi balzam prednost**, ter izrekam mnenje moje vsled mnogih izkustev in ob enem pozivljem k mnogobrojnim poskusom, da bi se vsakdo o resničnosti mojih besedij prepričal." Cena a lončka 1 gold. 50 kr., po št. 10 kr. več. (243—3)

Skladišče ima v Gradeu: gosp. H. Kielhauser, Sporgasse št. 3.

Tržne cene

v Ljubljani 28. julija t. l.

Pšenica 5 gld. 50 kr.; — rež 3 gld. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 40 kr.; — oves 2 gld. 20 kr.; — ajda 2 gld. 90 kr.; — proso 3 gld. — kr.; — koruza 3 gld. 20 kr.; — krompir 1 gold. 50 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; — masla funt — gld. 52 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh trišen — gld. 40 kr.; — špeh povojen — gold. 44 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govednine funt 27 kr.; — teletrne funt 23 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. 10 kr.; — slame cent 1 gold. 5 kr.; — drva trda 6 gold. 70 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Dunajska borza 28. julija.

(Izvirno telegrafno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	70 gld.	85 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	74	10
1860 drž. posejilo	112	70
Akcije národne banke	935	—
Kreditne akcije	215	80
London	111	50
Napol.	8	89½
C. k. cekini	5	25½
Srebro	101	50

Piccolijeva lekarna „k angelju“.

Farmacijske špecjalitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajskoj cesti. Anaterinova ustna voda in zobni

Prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zobi. Kedor ga enkrat poskus, da mu bode gotovo prednost, vzlie vsim enakim izdelkom, 1 steklenica 60 kr., 1 škatljka 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkušno in ne slabodišče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlicev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin, 1 škatljka 80 kr., 1 tučat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človeštvu, pri vseh notranjih in vnanjih prisadih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Eliksir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborni sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah, 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se je daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepotičjem in lepotičnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabiličnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvirno brhkošč in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatljka 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih izvlačen. Učinkuje znamenito krepilno in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega leka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bodo radostno prepričali, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočo se pošto proti poštнемu povzetju. (132—69)